



Latvijas Republikas Valsts prezidenta kanceleja Prezidenta preses dienests

Pils laukums 3, Rīga-50, LV-1900, tālr. 7092122, fakss 7320404,
prese@president.lv, www.president.lv

Latvijas Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas tosts vakariņās, kas rīkotas par godu Rumānijas prezidentam Jonam Iliesku Rīga, 2001. gada 27. novembrī

Augsti godātais Prezidenta kungs!

Ekselences!

Dāmas un kungi!

Man ir patīss prieks un liels gods uzņemt pirmajā valsts vizītē ģeogrāfiski nedaudz attālākas, bet vēsturiskās pieredzes ziņā ļoti tuvās Rumānijas prezidentu. Latviju un Rumāniju vieno stabilā nākotnes perspektīva vienotā Eiropā. Mūs vieno arī tagadne – vēlme nosargāt vērtības, kuras esam atguvuši: brīvību, demokrātiju, cilvēka pamattiesību ievērošanu, kā arī tirgus saimniecību.

Latvija šajā vizītē saskata simbolisku nozīmi. Tā norit starp Latvijas Neatkarības dienas svinībām un Rumānijas nacionālajiem svētkiem – visu rumāņu provinču apvienošanās gadskārtu, kas tiks atzīmēta 1.decembrī. Tikpat īss laika sprādis šķīra šos mūsu tautu vēsturē ļoti nozīmīgos datumus 1918. gadā – gadā, kad uz Austroungārijas, Krievijas, Vācijas un Otomaņu impēriju drupām risinājās īsta nāciju renesanse.

Abu valstu vēsture pārsteidz ar gandrīz paralēlām norisēm sociālajā un politiskajā attīstībā. Daudzi Latvijas labākie dēli Krievijas cara armijas sastāvā ir krituši kaujas laukā kopā ar rumāņu karavīriem 1877.-1878. gada cīņās, kas Rumānijai nesa neatkarību. Tajās bija iesaistīties arī viens no latviešu tautas ievērojamākajiem dzejniekiem, eposa “Lāčplēsis” autors Andrejs Pumpurs.

Īpaši traģiska lappuse mūsu tautu vēsturē ir Molotova-Ribentropa pakta noslēgšana, kas uz vairākiem gadu desmitiem atšķēla tās no Eiropas demokrātisko valstu saimes. Taču šie pārbaudījumi mūs ir padarījuši stiprākus un pārliecinātākus sava valstiskuma apziņā, nacionālajā lepnumā un indivīdu spēkā. Šī kopīgā pagātne ir arī stiprinājusi mūsu vēlēšanos kopējā partnerībā izveidot drošu, stabilu un pārtikušu Eiropas valstu saimi, kuru vieno kopēji mērķi un kopējas pamatvērtības.

Šis ir jubileju gads Latvijas un Rumānijas attiecībās. Valstu līmenī Latvijas un Rumānijas sadarbība aizsākās pirms 80 gadiem, kad Rumānija atzina Latvijas neatkarību. 1930-tajos gados abās galvaspilsētās darbu uzsāka diplomātiskās misijas, liekot pamatu mūsu valstu labajām attiecībām un saimniecisko sakaru attīstībai. 1991. gadā, pēc pusgadsimtu ilga piespiedu pārtraukuma, Latvijas un Rumānijas diplomātiskās attiecības tika atjaunotas. Šī gada septembrī apritēja desmit gadi kopš atkal sadarbojamies kā neatkarīgi un līdztiesīgi partneri.

Mūsu tautu un valstu partnerība pamatojas uz ticību Eiropas nākotnei. Gan Rumānija, gan Latvija ir izvēlējušās dalību Eiropas Savienībā un NATO kā daļu no savas nākotnes redzējuma. Cieša Latvijas un Rumānijas sadarbība norisinās Viļņas grupas ietvaros. Mēs uzskatām, ka šis ir veiksmīgs formāts NATO paplašināšanās procesā. Sadarbojoties, šīs grupas valstis ir nozīmīgs starptautiska līmeņa dalībnieks, kas var dot savu kopīgo ieguldījumu drošībai un stabilitātei. Esmu pārliecināta, ka jau pavisam ne tik tālā nākotnē mēs būsime līdzvērtīgi partneri Eiropas un transatlantiskajās organizācijās.

Mēs ticam, ka ir iespējama brīva, vienota un droša Eiropa, kur visām valstīm – mazām vai lielām – ir vienādas tiesības. Tās ir tiesības izvēlēties savu drošības modeli, uzturēt nacionālo identitāti, attīstīt savu kultūru. Tās ir arī indivīdu tiesības uz drošību un labklājību.

11. septembra tragēdija pierādīja, ka šo tiesību apdraudējumi iespējami jebkur. Tas, kas notika ASV, skāra ikvienu no mums. Tādēļ cīņa ar šādiem draudiem var būt tikai kopīga. Un šeit es nerunāju par NATO, ES vai citām organizācijām. Es runāju par indivīdu, valstu un organizāciju kopīgu izpratni par kopīgām vērtībām, ko vēlamies kopīgi aizstāvēt kopīgā darbībā. Plašais atbalsts vainīgo sodīšanai apliecina, ka kopīga izpratne pastāv. Un tāpēc esmu pārliecināta, ka šī cīņa būs sekmīga.

Prezidenta kungs,

Latvija un Rumānija paplašina divpusējo sadarbību. Pēdējo piecu gadu laikā vērojams tirdzniecības apgrozījuma pieaugums. Šodien tika parakstīts viens no stabilu saimniecisko attiecību pamat balstiem – Līgums par ieguldījumu veicināšanu un savstarpēju aizsardzību. Man ir patīams prieks, ka šajā vizītē Rumānijas oficiālo delegāciju pavada darījumu aprindu pārstāvji. Ceru, ka rīt paredzētais Latvijas - Rumānijas biznesa forums radīs plašas iespējas jaunu un perspektīvu kontaktu nodibināšanai. Aktivizējas arī mūsu valstu iestāžu informācijas apmaiņa aizsardzības, iekšlietu un tieslietu jomās, kurās nākotnē varētu izveidoties laba sadarbība.

Tāpat vēlos atzīmēt sadarbību kultūras jomā. Tulkotājs un atdzejojātājs no rumāņu valodas un rumāņu kultūras pazinējs dzejnieks Leons Briedis un viņa dzīvesbiedre Marija daudz darījuši mūsu kultūras saišu stiprināšanā. Ar viņu gādību jau 1988. gadā Latvijā tika izveidota rumāņu kultūras biedrība, kas palīdz mūsu valstī dzīvojošajiem rumāņiem ne vien saglabāt savu dzimto valodu, kultūru un nacionālo identitāti, bet arī aktīvi integrēties Latvijas sabiedrībā un valstī.

Mūsu rumāņu un latviešu tautas ir senas indoeiropiešu tautas, kas, spītējot vēstures dramatiskajām kolīzijām, ir spējušas saglabāt dziļas un savdabīgas kultūras. Tās cieši balstās mūsu nacionālajās tradīcijās un it īpaši mūsu tautasdziesmās, ar kurām mēs pamatoti lepojamies. Zīmīgi, ka rumāņi savas tautasdziesmas sauc par DOINĀM, kamēr mēs, latvieši, savas tautasdziesmas saucam par DAINĀM. Arī tas ir vārds, kurš mūs vieno. Tāpēc varam patiesi priecāties par to, ka latviešu dainas ir izdotas rumāniski, bet rumāņu dainas, tāpat kā izcilā rumāņu tautas balāde "Miorica", savukārt, ir kļuvusi par būtisku mūsu, latviešu, kultūras daļu. To pašu varam teikt arī par rumāņu dzejas izcilāko klasiķi Mihaju Eminesku, kura dzeja Latvijā vairākkārt izdota un plaši pazīstama. Tikām rumāniski lasāmi mūsu tautas izcilākā dzejnieka un latviskā gara izteicēja Raiņa darbi, kā arī daudzu jo daudzu citu mūsu rakstnieku sacerējumi. Jau vairāk nekā 50 gadus starp Latvijas un Rumānijas Rakstnieku savienībām, kā arī citām kultūras institūcijām un atsevišķiem kultūras darbiniekiem pastāv abpusēji cieša un auglīga sadarbība, kas pēdējos gados kļūst aizvien aktīvāka un mērķtiecīgāka.

Daudzējādā ziņā tieši Gars un tā visspilgtākā izpausme – Vārds – ir bijuši un joprojām turpina būt mūsu nāciju un valstu pastāvēšanas pamats un garants. Tie spēj kalpot par stipru un drošu tiltu mūsu nāciju un valstu savstarpējai sapratnei un nodrošināt mūsu tuvināšanos.

Atļaujiet man šo tostu uzsaukt Jums, Prezidenta kungs! Par vēl ciešāku Latvijas un Rumānijas sadarbību! Par apvienotu, pārtikušu, drošu un stabilu Eiropu!